

Afgelopen maand stemde de federatieraad van de FNV in met het nieuwe sociaal akkoord in Nederland. Maar een kritische blik laat zien dat de FNV zich heeft verbonden aan forse verslechtingen. Hans Lammers sprak hierover met Ger Geldhof, voorzitter van de ondernemingsraad bij het Gemeentelijk Vervoerbedrijf (GVB) in Amsterdam en bestuurslid van Abvakabo FNV.

Wat vind je van het sociaal akkoord?

Ik behoorde tot de minderheid die tegen heeft gestemd. Op 1 maart had het voorlopig ledenparlement een motie van Abvakabo aangenomen – door mij ingediend – waarin geen mandaat werd gegeven om te onderhandelen over de WW-duur (Werkloosheidswet-duur, de periode waarin mensen recht hebben op een werkloosheidsuitkering, n.v.d.r.) en de ontslagbescherming.

Het geeft een rotgevoel om te zien hoe dit akkoord door het ledenparlement is geduwd. Zo kregen we op donderdagavond pas, vlak voor de vergadering op zaterdag, ontzettend veel informatie. Door het korte tijdsbestek was het onmogelijk nog de achterban te raadplegen. Vervolgens werd er een doemscenario geschetst waarin we zouden belanden als we niet met het akkoord zouden instemmen. En een referendum werd ernstig ontraden.

De media presenteerden het akkoord alsof de WW-duur is behouden. Hoe zit dat volgens jou?

Wat betreft de WW-duur hebben we in het verleden al een forse aderlating gedaan: van vijf jaar naar maximaal 38 maanden. Er werd toen gezegd dat we hiermee een toekomstbestendige Werkloosheidswet hadden. Nu gaan er van die 38 maanden nog eens 14 maanden af naar twee jaar en wordt dat weer vergeleken met wat er anders was gebeurd.

Die 14 maanden moeten via cao-onderhandelingen terugkomen. Maar een cao-onderhandelaar weet dat daar wel geld voor nodig is, en dat je dan minder ruimte hebt voor een loonsverhoging. In een aantal gevallen zal het daardoor niet lukken om dit goed te regelen.

In de motie stond dat de WW-duur juist nu, in deze gure tijden, niet aangetast mocht worden. Dan zeggen de onderhandelaars dat ze zich aan de motie hebben gehouden omdat dit pas in 2016 ingaat en wordt het ook nog eens goedgepraat door over dat derde jaar te stellen – dat je er dan zelf over gaat en niet de overheid. Maar het blijft toch een verslechtering ten opzichte van wat het was.

In hoeverre hebben de onderhandelaars de ontslagbescherming behouden?

Dat is de andere verslechtering in het sociaal akkoord. De ontslagvergoeding gaat zwaar omlaag. De drempel van de werkgever om je te ontslaan wordt daardoor lager. De baas gaat een rekensommetje maken over hoe hoog de ontslagvergoeding voor jou wordt en wat daar tegenover staat in de vorm van een goedkopere nieuwe werknemer. Op die manier gaan straks de loonkosten in het bedrijf omlaag. De ontslagvergoeding is gemaximeerd op 75.000 euro. Bij langere dienstverbanden is dit vaak hoger.

Ook over de ontslagbescherming stond in de motie die het voorlopig ledenparlement had aangenomen op 1 maart, dat ze daarover niet mochten onderhandelen. Hoewel het voorlopig ledenparlement alleen adviserend was, wordt het in mei een formeel orgaan. De onderhandelaars hadden met die situatie in het achterhoofd moeten handelen.

De Abvakabo heeft het zorgakkoord niet ondertekend. Waarom niet?

Er dreigden 100.000 banen weg te vallen in de thuiszorg terwijl de behoefte aan zorg niet verdwijnt. Daarbij heeft een recente wetenschappelijke studie uitgewezen dat de bezuinigingen van 1,1 miljard op de thuiszorg maar een besparing opleveren van 250 miljoen.

Als je dan kijkt naar wie er geraakt gaan worden, dan is dat een absurde bezuiniging. We hebben het over een uiterst kwetsbare groep van vooral ouderen die thuiszorg nodig hebben. Ons uiteindelijke voorstel was om 0,3 procent in te leveren op toekomstige loonstijgingen in de hele zorg. Dat bracht voldoende geld op om het geheel van 1,1 miljard bezuinigingen op de thuiszorg niet te laten doorgaan. Daar hebben werkgevers en kabinet nee tegen gezegd.

Dit betekent dat het niet om de centen gaat maar om de ideologie. Jammer dat er bonden waren die dit akkoord hebben ondertekend. Het zijn trouwens bonden die qua draagvlak in de sector geen deuk in een pakje boter kunnen slaan. De Abvakabo is veruit de grootste bond.

Het zou een fundamentele fout zijn geweest als wij akkoord waren gegaan met het ontslag van 50.000 mensen. Wij hebben constructief gekeken naar alternatieven. Zo hebben wij gewezen op waar het geld te halen valt, bijvoorbeeld bij de 1,4 miljard winst die door zorgverzekeraars is gemaakt.

Werkgevers en kabinet zeggen dat zij van De Nederlandsche Bank een eigen vermogen moeten hebben. Dat moet zo groot zijn omdat, zo luidt de redenering, als morgen alle verzekerden een claim indienen, dat dan moet kunnen worden uitbetaald. Dat is natuurlijk een belachelijke eis, waardoor je zou kunnen zeggen dat er geld vrijkomt als je die eis bijstelt. Maar nu blijkt dat die verzekeraars nog veel meer vermogen hebben dan volgens die al absurde eis nodig is. We hebben ook gewezen op het rapport van oud-minister van Volksgezondheid Ab Klink, over de verspilling in de zorg aan onder andere bureaucratie, waarop je voor 5 tot 8 miljard zou kunnen bezuinigen.

Wat zijn de perspectieven voor de acties in de thuiszorg nu er een zorgakkoord ligt?

De Abvakabo heeft nu de handen vrij om acties te voeren. Het volgende grote moment zal daarvoor 8 juni zijn. Want een wet is pas een wet als hij door de Tweede en Eerste Kamer is gekomen.

De grootste demonstratie ooit van de thuiszorg op 6 april was een mooi moment, een mars van 6000 thuiszorgers door Den Haag. Dit zijn thuiszorgwerkers die elkaar hebben gevonden. Van hen werd gezegd dat ze moeilijk te organiseren waren, vanwege hun geïsoleerde werksituatie. Zonder strijd geen overwinning.

Je put uit rijke vakbondservaring van overwinningen door actie. Wat is het meest recente voorbeeld daarvan wat als inspiratie kan dienen?

Dat van het bedrijf waarbij ik werk, namelijk het Gemeentelijk Vervoerbedrijf (GVB) in Amsterdam. Door harde acties te voeren en een paar keer echte stakingen te organiseren hebben we bereikt dat er een wet is gekomen die, geheel tegen de neoliberale stroom in, het mogelijk maakt om in de grote steden de privatisering van het openbaar vervoer tegen te houden. Daar was vastberaden optreden voor nodig, maar uiteindelijk hebben we dan ook wat bereikt.

Dit artikel verscheen oorspronkelijk op socialisme.nu

Foto: Demonstratie voor het behoud van thuiszorg, Den Haag 6 april 2013 (Foto: Renate Klinkenberg ©)